

Nr 50.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension åt städerskan Johanna Wilhelmina Widegren, född Edling; given Stockholms slott den 26 januari 1917.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan hos ecklesiastikdepartementet Johanna Wilhelmina Widegren, född Edling, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från nämnda anställning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 januari 1917.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden: HASSELROT,
               VON SYDOW,
               friherre BECK-FRIIS,
               STENBERG,
               LINNÉR,
               MÖRCKE,
               VENNERSTEN,
               WESTMAN,
               BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman yttrade härefter:

Ang.
 pension åt
 städerskan
 Johanna
 Wilhelmina
 Widegren,
 född Edling.

I underdånig ansökning har städerskan hos ecklesiastikdepartementet Johanna Wilhelmina Widegren, född Edling, anhållit, att Kungl. Maj:t tacktes bereda henne en årlig pension att utgå från den tid, då hon lämnade sitt arbete hos departementet såsom städerska. Sökanden har därvid anfört:

Sökanden vore änka efter Herman Constantin Widegren, som den 17 februari 1880 antagits till extra vaktmästare i ecklesiastikdepartementet. Den 1 april 1894 hade han åtagit sig att ombesörja och ansvara för städningen i departementets lokaler i kanslihuset vid Mynttorget, vilket arbete väsentligen utförts av sökanden. Efter hans död den 7 mars 1900 hade sökanden ensam haft uppdraget i fråga, under de senaste åren enligt kontrakt mellan departementet och sökanden. Ersättningen för ifrågavarande städning, vilken enligt kontraktet vore ett mycket omfattande arbete, hade, till en början och medan departementet ej haft så stort utrymme som nu, utgått med ett belopp av 37 kronor 50 öre i månaden. Enligt kontraktet utgjorde ersättningen 1,500 kronor för år. Sökanden åberopade ett vid ansökningen i avskrift fogat läkarbetyg till vittnesbörd, att hon numera vore oförmögen till att genom arbete

försörja sig. I boet efter sökandens avlidne man hade ej funnits några tillgångar, och sökanden saknade i övrigt, utöver vad hon uppbure i departementet, medel till sitt uppehälle i annan mån, än att hon genom enskild persons frikostighet hittills åtnjutit ett årligt understöd av 200 kronor. Vid nu omförmälda förhållanden vore sökanden, då hon slutade sitt arbete i departementets tjänst, i stort behov av den sökta pensionen, och anhölle sökanden, att dess belopp måtte sättas till 500 kronor.

Vid ansökningen hade fogats — förutom berörda läkarbetyg, varav inhämtas, att sökanden på grund av ålderdomsförändringar för all framtid vore oförmögen att sig genom arbete försörja — avskrifter av prästbetyg och av omförmälda kontrakt. Prästbetyget utvisar, att sökanden är född den 16 januari 1843. Enligt § 4 i kontraktet upphör detta att gälla vid utgången av månaden näst efter den, under vilken uppsägning från någondera sidan sker.

Statskontoret har den 17 januari 1917 avgivit infordrat underdånigt utlåtande i ärendet och därvid anfört:

Hos statens centrala ämbetsverk torde i allmänhet bestyret med städningen av verkets lokaler vara anförtrott åt en av verkets vaktmästare, som i sin ordning såsom biträden anställde städerskor till det antal, han för uppdragets behöriga fullgörande funne erforderligt. Sådana biträdande städerskor kunde icke anses vara i statens tjänst anställda. Denna omständighet tillika med det förhållandet, att städningen, som i allmänhet icke toge i anspråk mer än en ringa del av städerskans arbetskraft, alltså måste i regel betraktas såsom en bisyssla bredvid annan, huvudsaklig verksamhet för beredande av medel till levnadskostnadernas bestridande, torde hava föranlett till att pensionering av städerskor vid centrala ämbetsverk hittills icke förekommit. |

Emellertid kunde ju detta bestyr — såsom i nu förevarande fall — vara anförtrott direkt åt en städerska, vilken då själv gent emot verket ansvarade för uppdragets fullgörande och därför med fästast avseende tillika å uppdragets beskaffenhet kunde anses vara i verkets tjänst anställd. På sådant sätt hade sökanden, enligt vad av förevarande ansökning framginge, under en lång följd av år ombestyrt städningen av ecklesiastikdepartementets lokaler. På grund härav och då härtill komme, att den städning, som sökanden sålunda haft att utföra, åtminstone under senare åren varit av den omfattande beskaffenhet, att den icke torde hava lämnat henne tid övrig till annan lönande verksamhet, ville det synas statskontoret, som om, då sökanden nu vid framskriden ålder och efter mer än 22 års arbete vid städningen av departementets lokaler, därav snart 17 år på eget ansvar, nödgades till följd av ålderdomskrämpor lämna bestyret i andra händer och därmed miste sitt levebröd, någon pension billigtvis borde henne beredas. Med erinran att 1910 års riksdag beviljat pension å 300 kronor åt städerskan vid krigsskolan å Karlberg Sofia Charlotta Andersson, föresloge statskontoret samma pensionsbelopp åt sökanden.

Jag anser mig böra hemställa, att pension å allmänna indragningsstaten utverkas åt ankan Widegren. Att hon under sin rätt långa arbetstid såsom städerska hos departementet med oförtrutet nit, ordentlighet och pålitlighet skött sin krävande och ansvarsfulla befattning, har av veder-

Departementschefen.

börande inom departementet för mig vitsordats. Hon synes alltså väl förtjänt att ej lämnas utan understöd av det allmänna på sin ålderdom.

Statskontoret har, efter att beträffande förevarande fall hava bemött vissa principiella invändningar, som kunde tänkas framkomma mot beredande av pensionsförmån åt en person i sökandens ställning, tillstyrkt, att sökanden måtte berättigas uppbära en årlig pension av 300 kronor. Jag anser mig med skäl kunna ifrågasätta, att pensionsbeloppet får utgå med 400 kronor årligen. Den gamla trotjänarinnan behöver och hon förtjänar allt det understöd, som rimligen kan komma i fråga. Jämföras de avlöningsförmåner, som den av statskontoret omförmälda städerskan vid krigsskolan å Karlberg uppburit — de uppskattades i medeltal till 700 kronor — med den avlöning, som sökanden åtnjutit, visserligen med skyldighet att bekosta anskaffningen av vissa för fullgörandet av hennes uppdrag erforderliga förnödenheter och ersättning till den arbetshjälp, som kunnat ifrågakomma, torde goda skäl finnas för att hennes pension sättes högre än den, som tillerkändes den av statskontoret åsyftade städerskan vid Karlberg.

Jag vill tillägga, att därest någon allmän krigstidsförhöjning av mindre pensioner, som utgå från allmänna indragningsstaten, skulle genom beslut av 1917 års riksdag komma till stånd, en dylik förhöjning bör ske även av det för änkan Widegren nu ifrågasatta pensionsbeloppet.

Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen medgiva,

att städerskan hos ecklesiastikdepartementet Johanna Wilhelmina Widegren, född Edling, må från och med månaden näst efter den, under vilken hon entledigas från nämnda anställning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp av 400 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Holmström.